

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsaki torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje za celo leto 14 K, za pol leta 7 K, za četrt leta 3-50 K, mesečno 1-20 K; za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt leta 4 K; za Ameriko za pol leta 9-50 K za četrt leta 4-80 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so pošiljne prave. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo, imenitni. Ekzemplar polt-vratice (širina 88 mm) za enkrat 30 vin., večkrat po dogovoru.

40. številka.

V Ljubljani, v torek, dne 4. maja 1909.

Leto XII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo "Rdečega Prapora", Ljubljana. — Za denarne pošiljatev naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo "Rdečega Prapora", Ljubljana, Dunajska cesta številka 20.

Prvi majnik.

Minil je dan delavske slavnosti. Po vsem svetu, kjer ljudstvo dela in trpi, da se nekoliko lenuhov lahko pase in zabava, prodira spoznanje o vzrokih človeške bede, povsod se širi reševalna misel socializma in prvi majnik kaže napredek od leta do leta. Ko je mednarodni kongres v Parizu leta 1889 sklenil, razglasiti prvi majnik za delavski praznik, je bila socialna demokracija, naslednica komunistične internacionale, še mlada stranka, ki se je bila v glavnih evropskih državah komaj rešila najhujšega policijskega pritiska, na drugih kontinentih so pa komaj vedeli za socializem. A letos so praznovali prvi majnik delavci v Evropi in v Aziji, v Ameriki in v Avstraliji in v Afriki; v najoddaljenejši deželi prodira socialna demokracija, na vseh koncih sveta se množe njene čete.

Delavske sovražnike pa trese strah. Kako lepo je bilo, ko je "zabito ljudstvo" verjelo vsako frazo, ki je prišla iz ust privilegirane blagoslovljene gospode; ko so množice zijale kakor omamljene, če so imenitniki prirejali svoje parade, ko so se zavrženci čutili srečne, ako so jim "prvaki naroda" milostno dovolili, klanjati se in poljubovati gosposke roke! Kako se je vse izpremenilo, odkar se upa uboga delavska para misliti s svojo glavo in spoznavati prijateljstvo pijavk in ljubezen polipov, pa se reševati objema, ki davi!

S starim preziranjem ne gre več, dasi je v srcu še bolj strupeno zaničevanje kakor nekdaj. Ne gre, zakaj zaničevana množica si je vendar pridobila moč, ki se ne da meni nič tebi nič spraviti iz sveta. "Sodrga" in "svojat" si je ustanovila strokovne organizacije, ki so že marsikateremu ošabnemu izkoriščevalcu dokazale, da so minilo časi, ko se je delavstvo komandiralo kakor trop sužnjev. Zaničevane mase so se politično organizirale in so si priborile volilno pravico, pa čeprav so znali privilegiranci spraviti tudi v nove volilne zakone še toliko krivic, da ne pride delavstvo do svoje popolne pravice, ima vendar to ljudstvo glas, ki se mora vpoštovati.

S čim še niso poskusili, da bi ugonobili samostojno delavsko gibanje? Žandarmerija in policija, okrajni glavarji in sodniki, župani in župniki, beriči in mežnarji, pa infanterija in kavalerija in sam satan v svojem peklenskem veličanstvu je moral pomagati. In vendar je bilo vse zaman!

Ko vsa čedna sredstva niso mogla zatreti delavske zavesti, so si pa izmislili drug načrt. S prijateljstvom bi radi upijanili delavce, da bi jih kakor ovčice pripeljali zopet v kapitalistični hlev. Kar mrgoleti je začelo teh farizejskih "delavskih prijateljev". V imenu vere, v imenu narodnosti, v imenu vseh mogočih preperelih idealov prihajajo hinavci in ponujajo svoje prijateljstvo ljudstvu, ki ga vendar iz dna duše zaničujejo. Oni, ki so nekdaj sami ščuvali svoje policaje na delavce, oni, ki so imeli premalo odgonskih vozov za stavkajoče trpine, oni, ki so zmerjali delavce z lenuhi in barabami, ko so ponižno prosili za par vinarjev priboljška, se odevajo naenkrat s togo ljudskih tribunov, pa hočejo — kome-

dijanti, kakršni so od nekdaj — glumiti novo vlogo kot rešitelji delavstva!

Pa tudi ta jezuitarska intriga ne bo pomagala, zakaj pregloboko se je v delavstvu vkoreninila zavest, da dvajseto stoletje in doba mesijev in da ne bo delavstvo nikdar rešeno, če ga ne reši — delavstvo. Zavedni delavci vedo, da jih nihče živ ne more osvoboditi ni rešiti, temveč da morajo kovati svoje klešče zoper verige kapitalizma in svoje meče zoper tiranijo izkoriščanja. In tisti delavci, ki so še zaostali v spoznanju, prihajajo na enako pot, ker jih živa potreba prisili, da jo najdejo. Od leta do leta naraščajo čete neodvisnega, zavednega, ponosnega delavstva, od majnika do majnika se množe socialistične brigade in z velikanskimi koraki se približujemo odločitvi.

Tudi letošnji majnik je pokazal, da naše delo rodi. S čuti radosti smo gledali naraščajoče vrste neustrašenih bojnikov, pogumnih zavednih delavcev; kdor je gledal temu ljudstvu v oči, se ne more odtegniti prepričanju:

To ljudstvo bo zmagovalo!

V Ljubljani.

Praznovanje se je tukaj dostojno izvršilo, dasi je precej motilo skrajno neugodno hladno in ves dan z dežjem preteče vreme. Ob 7. zjutraj je bil v Švicariji koncert "Slovenske filharmonije", na katerem se je vpliv mraza neprijetno čutil. Filharmonična godba je tudi ob tej priliki pokazala, da zasluži v polni meri dobri glas, ki ga uživa. Ob 10. dopoldne so se delavci zbrali v areni "Narodnega doma", ki se je kmalu napolnila do zadnjega kota. Tukaj se je vršil shod, ki je izvolil za predsednika Bartla, za podpredsednika Pajntarja, za zapisničarja Piškurja. O splošnem in aktualnem pomenu prvega majnika je v lepem govoru poročal sodrug Tokan, potem je govoril še sodrug Piškur. Shod se je zaključil ob 1/2 12. dopoldne in so se sodrugi razšli na svoje domove. Popoldne je bila veselica na vrtu restavracije "International", kjer je svirala železničarska godba in so se vršile razne zabave, ki so učinkovale tako, da so sodrugi pozabili na skoraj zimsko vreme in so do poznega večera ostali skupaj. Popoldnevne veselice se je udeležilo tudi mnogo delavcev iz okolice, ki so dopoldne večinoma ostali doma na svojih lokalnih shodih.

Idrija.

Delavski praznik se je pri nas vživel tako, da je praznovanje med delavstvom samoobsebi umevno. A letos lahko pravimo, da je praznovanje prekosilo vsa prejšnja leta kar se tiče udeležbe in izvedbe. Zjutraj je glasbena budnica naznanjala, da je napočil delavski dan. Povsod se opažalo praznično razpoloženje, povsod se je poznalo, da je delavec odložil orodje. Dopoldne smo imeli shod ob tako velikanski udeležbi, da je pojmiti kaj podobnega edino iz časa najljutejših bojev, n. pr. glasovitega dne 28. novembra 1905. Na shodu je poročal sodrug Anton Kristan, ki je podal sliko socialističnega razvoja in napredka v dobi dvajsetih let, odkar se praznuje prvi majnik in je naglašal, kakšen poseben pomen ima letos praznovanje, ko je premagana vojna nevarnost in ko imamo pred durmi rešitev vevlačne socialne naloge starostnega zavarovanja. Obhod po mestu z rdečo zastavo se je zopet izvršil ob velikanski udeležbi in je napravil med prebivalstvom mogočen vtisk. Popoldne je bil z godbo izlet na "Zemljo",

kjer se je vršila animirana ljudska veselica. Samo Jupiter pluvius ni kazal discipline, pa je nagajal z debelimi kapljami, ki jih je uspal iz oblakov. V splošnem pa moramo ponavljati, da se je praznovanje obneslo kakor še nikdar ne.

Jesenice.

Pri nas smo prvi maj praznovali drugega maja, v nedeljo. Določili smo slavlje na nedeljo z ozirom na naš mizerni gospodarski položaj. Popoldne je bil shod na Savi pri Jelenu; poročal je sodrug Anton Kristan, ki je orisal v jedernatem govoru pomen majskega slavlja. — Zvečer pa je bila animirana veselica v veliki dvorani pri Jelenu. — Vreme ni bilo majske. Sneg je pokril vse Jesenice in okolico in mrzla burja je pihala. Ljudje so se najraje držali svojih domov, a kljub temu so proletarci se v dokaj lepem številu manifestirali, kar je dokaz, da se zavedajo pomena, ki ga ima za proletarce Majske Slavlje.

Gorica.

Ni še dolgo, kar se je jela tudi goriška dežela buditi. Šele lani se je ustanovila deželna organizacija jugoslovenske socialno-demokratske stranke. A letošnje praznovanje prvega majnika je pokazalo, da je seme padlo na rodovitna tla. Tudi prejšnja leta se je praznoval delavski praznik. A letos se je prvič opazila strastna nasprotna agitacija. Po podjetjih so iskali vse mogoče pretveze, da bi delavstvo odvrnili od praznovanja ali pa mu preprečili. Po vseh tovarnah, pa tudi po manjših delavnicah se je čutil pritisk. Tudi narodnjakarji, zlasti slovenski, so na skrivnem hujskali proti praznovanju, kolikor so mogli. Toda socializem ima tudi na Goriškem že premočne korenine, da bi ga izruvali pritlikavci. Praznovanje prvega majnika se je v vsakem oziru dobro obneslo in marsikdo se je čutil takemu uspehu.

Dopoldne so bili manjši sestanki po mestu in po okolici. Popoldne so se začele zapirati trgovine in vse mesto je dobilo praznično lice. Ob 1. so se začeli sodrugi zbirati pred mostom čez Sočo, da pričakajo delavske deputacije iz raznih okoličanskih krajev. Drugi pa so že prihajali na telovadni trg, kjer se je imel vršiti shod. Kmalu po 2. so sodrugi od mostu prikorakali z godbo na čelu in iz dvema rdečima zastavama. Kmalu je bilo na trgu zbranih več kakor 1500 ljudi in shod se je pričel. Govorila sta sodrug Piazza iz Trsta v italijanskem in Ebin Kristan iz Ljubljane v slovenskem jeziku. Razlagala sta pomen delavskega praznovanja, naglašala sta dvajsetletni jubilej praznovanja in aktualnost letošnje delavske manifestacije z ozirom na minulo vojno nevarnost, na položaj v parlamentu in na velike socialne boje, ki jih bo moralo delavstvo v kratkem izvojevati. Po shodu, ki se je izvršil ob silnem navdušenju delavstva, se je formirala povorka, ki je z godbo in z rdečimi zastavami korakala med špalirjem mnogoštevilnih gledalcev po glavnih ulicah ter na vrt pri Kateriniju, kjer se je vršila krasna mednarodna veselica z dvojno godbo, s petjem, plesom in raznovrstimi zabavami. Združena zborita italijanskih in slovenskih delavcev sta skupno pela zdaj slovenske, zdaj italijanske pesmi. Veselica je trajala v najlepšem redu do polnoči.

V vipavski dolini.

Kmetje iz Dobravelj, Sv. Križa v Vipavi Škrilj, Brjij i. t. d. so zapustili letos prvokrat obdelovanje zemlje, se oblekli praznično in se zbrali na shod, da dostojno praznujejo prvi majnik. Popoldne so se zbrali v Dobravljah na postaji ter čakali na poročevalca sodr. Milosta iz Trsta. Potem so napravili obhod do Sv. Križa pri Cesti. Tu se je v gostilni pri postaji vršil shod. Sodr. Milost je poročal o pomenu, ki ga ima za delavsko ljudstvo prvi majnik, ter je bil ob koncu govora burno aklamiran. Nekega narodnjakarja, ki je na shodu žalil ter obrekoval, so kmetje postavili na cesto. Bil je to prvokrat na Vipavskem lep agitacijski dan, ki bo imel za razvoj socializma dobre posledice.

V Trstu.

Dan je bil krasen. Zdela se je, kakor da se narava sama veseli dneva, ki si ga je delavstvo izbralo za svoj praznik. Zjutraj ob pol 7. uri je godba socialistične mladine svirala po mestnih ulicah delavske skladbe. Za godbo je pod tremi rdečimi zastavami korakalo veliko število delavcev in delavk, slovenskih, italijanskih in nemških. Ob pol 10. je spreved, ki je med tem narastel na ogromno množico, dospel na prostor ex fondo Wildi v ulici Rossetti, kjer so se vršili trije shodi. Ob pol 11. je bilo na velikanskem prostoru zbrano ogromno število delavstva. Večje število okoli odra za italijanske, malo manjša skupina okoli odra za slovenske in zopet tretja gruča okoli odra za nemške delavce. Shodu italijanskih delavcev je predsedoval sodr. Caligoris. O pomenu prvega majnika sta govorila državni poslanec Pittoni in sodr. Chiussi. Shodu slovenskih delavcev je predsedoval sodr. Milost. Prvi je poročal sodr. Regent in drugi zopet sodr. Milost. Nemskim delavcem je poročala ruska sodruginja Balabanov. Ob pol 12. so bili shodi zaključeni in delavci so odšli v velikanskem, nepreglednem sprevedu za tremi rdečimi zastavami pred «Delavski dom», kjer so se razšli.

Popoldne se je zbralo pred «Delavskim domom» preko 3000 delavcev. Odtod so odšli v sprevedu za godbo, tamburaskim zborom in zastavami zopet na fondo Wildi, kjer se je vršila popoldanska veselica, katere se je udeležilo nad 10.000 oseb. Veselica je trajala ob sviranju godbe in petju zborov slovenskih, italijanskih in nemških delavcev do 7. zvečer. Mesto je izgledalo kakor ob velikih praznikih. Delo je počivalo povsod. Prodajalne so bile vse zaprte. In letos so bile zaprte tudi brivnice in celo mnogo tobakarn.

V Križu pri Trstu.

Vas izgleda praznično. Ne dela se nikjer. Delavci v kamnolomih so popolnoma ustavili delo. Celotno kmetje so doma, prazno oblečeni. Zjutraj je nad 100 sodrugov z godbo na čelu korakalo po vaških ulicah. Popoldne ob 3. in pol se je vršil na vrtu gostilne Marka Tenceta, ki je bil okrašen z rdečimi zastavami, shod, na katerem je poročal o pomenu prvega majnika sodr. Regent. Shoda se je udeležilo preko 300 oseb. Po shodu se je vršila ob sviranju domače godbe in petju delavskih pesmi lepa delavska veselica, ki je trajala pozno v noč. Splošno mnenje je, da se v Križu prvi majnik še nikdar ni tako lepo praznoval.

V Nabrezini.

Tudi pri nas so delavci ustavili delo tako popolnoma, kakor še nikdar ne. Vas kaže popolnoma praznično sliko. Popoldne ob 4. je svirala na trgu pred cerkvijo domača godba delavske pesmi in druge izbrane komade. Ob 5. je sodrug Marica otvoril shod, ki se je vršil tudi na trgu ob navzočnosti nad 300 oseb. O pomenu praznovanja je poročal sodr. Regent. Drugi je govoril za klesarje sodr. Marica, tretji za železničarje sodrug Mozetič in četrti v italijanskem jeziku sodrug Marchioli. Ko je govoril še sodrug Regent in je zasvirala godba delavski pozdrav, so se delavci razšli na domačo zabavo na vrt bližnje gostilne.

V Bertokah pri Koprju

se je na dan prvega majnika otvoril ljudski dom s shodom, na katerem je pred veliko množico govoril sodrug Vinko Kermelj iz Trsta o pomenu prvega majnika in o delavski organizaciji. Nastopil je tudi nek učitelj, ki je izkušal v narodnjaskem zmislu polemizirati, a ni imel sreče.

Zagorje ob Savi.

Tukaj se je prvi majnik praznoval slovesno kakor vsako leto. V rudniku, v steklarni, pri steklobrusih, v kamnolomih je delo popolnoma počivalo, deloma pa tudi v mali obrti. S hiš so vihrale rdeče zastave.

Praznovanje se je izvršilo natančno po sporedu. Ob 7. zjutraj je bil navadni obhod z godbo po glavnih krajih občine. Ob 9. dopoldne je bil v dvorani gosp. Riharda Mihelčiča shod, na katerem je poročal sodrug Miha Čobal. Popoldne pa je bila ljudska veselica ob ogromni udeležbi. Na veselici je sodelovala rudarska godba.

Državni zbor.

V sredo je finančni minister predložil svoj finančni načrt, s katerim hoče poseči prav do dna v ljudski žep. Njegovi predlogi obsegajo v glavnem tri reči: 1. Zvišanje davka na pivo; 2. Zvišanje davka na žganje; 3. Podpore za dežele.

Davek na pivo, ki znaša zdaj 3 K 40 vin, se ima zvišati na sedem kron za hektoliter. Odpasti pa bi imela deželna doklada na pivo, ki znaša poprečno 1 K 70 vin. Od tega zvišanja pričakuje država 61.1 milijonov kron na leto.

Davek na žganje se ima zvišati za 50 vin. na liter. To zvišanje ima dajati 34.4 milijonov na leto.

Od obojnega davka bi ostalo državi 23 milijonov, ki bi tekom let seveda naraščali, ostalo pa bi imele dobiti dežele po ključu, ki smo ga pričeli že zadnji torek.

Finančni minister Bilinski je predložil svoj načrt v obširnim govorom, ki je pa imel mnogo besed, a malo stvarne vsebine. V nekaterih krogih slave finančno sposobnost gospoda Bilinskega nad vsako mero; ampak to, kar zna on, mora znati vsak knjigovodja. Finančni minister priznava, da bi bilo s staljša racionalne socialne politike želeli, da se ne naloži novo breme na pleča mnogih malih konsumentov, ampak da se obremene bogatejši in socialno mogočnejši razredi. A namesto da bi to spoznanje porabil, priznava, da — ne ve, kako bi se to uredilo. Po njegovem mnenju ni torej za noben poklic treba lažjih pogojev kakor je finančno ministarstvo; takih ljudi, ki ne vedo, kako bi se izvršila pametna reforma, se v Avstriji pravzaprav ne manjka, a doslej nismo vedeli, da je nevednost kvalifikacija za ministarstvo.

Po govoru Bilinskega se je nadaljevala razprava o rusinskem predlogu glede na ministre rojake. V debato sta posegla od socialnih demokratov poslanca dr. Renner in Hudoc. Oba govora presegata ozki okvir predloga in ju objavimo vsled tega v prihodnji številki. Razprava se je v sredo končala in se je pri glasovanju odklonila nujnost, za katero ni glasovala potrebna dvetretjinska večina. Tudi «Slovenska enota» je potrdila svojo slovensko vzajemnost s tem, da je glasovala proti rusinskemu predlogu. Razlogi, katere je češki klerikalec Šilinger za to našteval, so bili zelo puhli in «slovenski» tudi niso bili.

V petek je zbornica končala razpravo o izpremembi § 96 obrtnega reda, ki v posameznih odstavkih določa počitek v trgovinah. Dočim § 96 a določa za tovarne 11 ur najdaljše dnevne delovne dobe, ustanavlja nova določba najkrajši počitek za pomožne uslužbence v trgovinah. Vlada je predlagala za trgovine vsaj deseturni počitek, nasvetuje narodno-gospodarski odsek 11 in pol ure. Za spedicije predlaga odsek isti počitek, za kočijaže pa 10 in pol ure. Opoldne morajo pomožni delavci imeti počitka vsaj eno uro; ako pa obedujejo izven hiše, pa poldruge ure. Trgovine in skladišča morajo biti zaprte od 8. zvečer do 5. zjutraj; trgovine za živila smejo biti zvečer odprte do 9. Deželna vlada pa sme v dogovoru s trgovsko zbornico in odbori dotičnih zadrug ter pomočniških zborov določiti, da se trgovine zvečer zapirajo tudi med 7. in 8., odnosno 9. uro, zjutraj pa odpirajo po neje, nego ob 5. V teh trgovinah pa mora pomožno osebje imeti pripravljene sedeže. Te določbe veljajo tudi za konsumna društva in gospodarske zadruge. Vse druge predloge je večina v odseku zavrnila.

Socialno zavarovanje.

V ponedeljek je državnozborni odsek za socialno zavarovanje nadaljeval svoje posvetovanje pod vodstvom predsednika Bužeka.

Sekcijski načelnik dr. Wolf je zagovarjal vladni načrt in okrajne urade,

Dr. Winter (soc. dem.)

je izvajal: Danes gre za vprašanje, za kaj naj se zavarovanje samostalnih organizatorično in finančno združi z zavarovanjem delavcev. Slišali smo odgovor: «Ker bi se sicer odgodilo na desetletja.» Zdi se, da niti ne razumete, kako nizko cenite sebe in svoje volilce, če si ne pripisujete dovolj moči, da bi izvedli zavarovanje samostalnih, ko vendar ni nobenega upora in če potrebujete delavce, če potrebujete socialno demokracijo za predprogo. Mi smo popolnoma jasno povedali, zakaj zahtevamo organizatorično in finančno ločitev obeh skupin: Predvsem vidimo neopravičeni upliv, ki ga bodo samostalni izvrševali na zavarovanje delavcev, delavci pa na zavarovanje samostalnih. Mi zahtevamo, da razpolaga vsaka skupina samostalno o svojem zavarovanju. Tudi se branimo, da bi se razširil upliv birokracije na zavarovanje. Minister za notranje zadeve je sicer trdil, da je birokratična vlada najboljša in najcenejša; mi se pa bojimo, da bo delavstvo moralo mnogo doplačevati za zavarovanje samostalnih; za to pa delavstvo nima dovolj denarja. Dr. Oncul je govoril, da so tudi oni sloji potrebni preskrbe. O tem ni dvoma. Ampak na dnevnem redu ima zavarovalni, ne pa dobrodelni zakon. In tu noče noben razred plačevati za druge. Če vlada trdi, da se bo zavarovanje samostalnih poplačevalo iz doneskov samostalnih, tedaj sploh ni razloga, da se združuje zavarovanje enih z drugim. Potem je pa naš predlog tembolj opravičen.

Dalje prih.

Domače vesti.

— **Tramvajsko stavko** smo imeli zadnje dni v Ljubljani in priznati moramo, da smo se oddahnili v nedeljo, ko smo slišali, da se je končala brez nesreče. Stavko je namreč vprizorila demagogična N. D. O., ki je igrala z uslužbenci cestne železnice naravnost frivolno igro. N. D. O. je «organizirala» 28 uslužbencev; to se pravi, brez vsake resne priprave je s sklicevanjem na vpliv občine pripravila 28 mož do tega, da so se vpisali. Potem je «Narod», ki se, kar je na svetu, še nikdar ni zmenil za tramvajске sužnje, nekoliko dni objavljaj povrsne novice o cestni železnici in potem se je naenkrat pričela stavka. Osemindvajset mož, med katerimi jih ni niti polovica kvalificiranih delavcev, ki nimajo opore v nobeni močnejši organizaciji, ki nimajo nobene zveze z organiziranim delavstvom v stavki — to je situacija, iz katere ne more rešiti nič drugega kakor sreča. Hvala bogu, da so imeli to srečo in da se je družba pogajala, zakaj če bi se bila postavila na brutalno stališče, bi se bila stavka končala s katastrofo. Pravijo, da je družba obljubila 14 odstotkov priboljška in en prost dan na teden, o regulaciji službenega časa bo pa družba pozneje odločila. Na shodu, ki je bil v nedeljo, je tajnik N. D. O. ternal, da so socialni demokratje molčali o stavki. Boga naj bi bil zahvalil, da smo molčali. Storili smo to, ker so se nam smilili tramvajski uslužbenci, ki jih izrablja N. D. O. za svoje nečedne namene; kajti če bi bili hoteli govoriti, bi bili morali povedati, da igrajo zizibambule s tramvajskimi uslužbenci va banque. Mi pa nismo hoteli škodovati stavkujočim in zato smo bili tiho. Ampak zdaj, ko je nevarnost minila, ne po zaslugi N. D. O., ampak po sreči, bodi povedano, da je vsa ta operacija goli švindl in predrzna igra z delavskimi interesi. Pri stavki je posredovala mestna občina. Naj nam pa zdaj povedo narodnjakarski junaki, zakaj Hribarjev rotovž ne pomagal? Kaj pa je vendar z ljubljanskimi mestnimi delavci, kaj z mestnimi mitničarji, kaj z mestnimi policaji i. t. d., za katere ne bi bilo treba posredovati, ker bi jim občina sama lahko uvedla razmere, da bi bile človeške, če bi hotela. Ampak za te ljudi se občina ne zgane, teh še Ribnikar in Žerjav ne smeta organizirati v slavni N. D. O. Zakaj očka Hribar znajo posredovati, če gre za reklamo za zizibambule, ampak očka Hribar ne trpe nobenih zahtev in nobene organizacije, kjer so sami gospodar. In če bi gospod Hribar bil direktni komandant pri cestni železnici, tedaj Žerjavi e tutti quanti nikdar ne bi bili dobili dovoljenja, spuntati tramvajске sužnje. «Narod» je pisal novice o tramvaju, zato ker je podjetje nemško. Kaj pa, če bi bilo slovensko? Potem bi pa morali uslužbenci prenašati vsako krivico iz patriotizma. V Ljubljani je bila že marsikatera stavka, pa se ne spominjamo, da bi jo bil «Narod» vsaj akademično podpiral; pač pa se spominjamo, da je Hribar žugal s «šupiranjem» zidarjem, ko so se v najtežjih razmerah bojevali za košček pravic. Zavednemu delavstvu torej ta družba ne bo zamazala oči; razsodni delavci vedo, da se v svojih bojih ne smejo zanašati na ljubeznivost take in enake gospode, ampak na svojo lastno moč, na svojo organizacijo, ki ne združuje delavcev pod kapitalisti, ampak delavce proti kapitalistom.

— **Proces zaradi nemških tabel, ki je končal** zadnji teden, je dal časopisju povod za vsakovrstne rekriminacije. Da je bila razprava lokalnega pomena, je gotovo; tudi zanimiva je bila v marsikaterem oziru. Toda reporterjem se na misel ni prilo, da bi bili podali, kar je bilo stvarno in procesualno zanimivega, ampak poročila v ljubljanskih listih niso bila nič drugega, kakor reklamni spisi za advokate. Posebno plastično se je to opazalo v «Slovincu», ki ni javljal skoraj nič drugega, kakor predloge, vprašanja in govornice dr. Peggana. Kaj zato, da je bila ob takem poročanju vsa slika popačena? Prizadeti advokate bodo dobili nove kliente in to je glavna reč. Kdor je sam zasledoval razpravo, je moral sicer opaziti, da se je ta ali oni odvetnik včasih pošteno urezal; ampak slab smok je, kdor ne zna poraza svojih ljudi predelati v zmago in vsaki klavernosti oplesti venec slave okrog čela. Kot reklamno sredstvo je torej proces dosegel svoj namen in tako nosijo septemberski dogodki sadove.

— **Sodba nad odstranjevalci nemških napisov** je bila, naj se misli o dejanju kakor se hoče, prav stroga. Če se pomisli, da se pravzaprav pri oni javni sili nikomur ni zgodilo nič hudega, če vpoštevava splošno razpoloženje onih dni, ki je marsikomu skalilo jasen vid in če se ne pozabi, da marsikdo sploh ni mislil in vedel, kaj dela, se mora že priznati, da cela komedija ni bila vredna takih kazni, ki nekaterim naravnost izpodkopavajo existenco. In še en moment je, ki se ne da pregrete: V Avstriji imamo en kazenski zakon, ampak kazenska praksa je mnogovrstna. Kar velja v Ljubljani za hud zločin, se smatra v Mariboru za neznan prestopek, kar se kaznuje v enem mestu s težko ječo, se poravnava v drugem s par kronami. Nam to seveda ni nič novega, zakaj že davno opazujemo, da je oficijelna pravica različna zlasti za različne razrede. Pri ljubljanskem sodišču je strogo nekaj časa na dnevnem redu za druge, za delavce pa že nekaj. In če še primerja sodba zaradi tabel na primer s sodbo nad delavci, ki so v najboljšem namenu hoteli varovati interese svoje organizacije in se zaradi tega sprli s subjektom, po njihovem prepričanju nevarnim, se more človek zgražati le ob sodbi nad delavci. Takrat seveda «Slov. Narod» ni imel takih besed, kakršne ima zdaj, temveč se je tako skodoželjno zarežal, da se mu je videla hudobnost na dnu želodca. Zdaj, ko se zdi graškim nemško-nacionalnim listom sodba zaradi napisov premala, je seveda «Narod» ves ogorčen. Ampak maščevalnost teh listov smemo pač kritizirati mi, ki se načeloma borujemo proti krivičnosti in proti taki pravici, ki se izlega v krivico, ne pa hinavski narodnjakarski list, ki rjovi v pijanem veselju, če je nasprotnika zadela nesreča in po navadi delirika hitro zatuli, da je premalo kazni.

— **V Hrastniku so potegnili v sredo iz Save** nepoznano utopljenko, staro približno 25 let. Ležala je že dalj časa v vodi; prepeljali so jo na Dol v mrtvašnico.

— **Uboj.** Zadnji petek je želar Kramperger na Mestnem vrhu v Ptujju zabodel z nožem pri prepiru radi posestva svojega sina, da je bil takoj mrtev.

— **Nesreča.** Pri pionirskih vajah na Dravi se je ponesrečil v pondeljek predpoldne nek četovodja deželne brambe. Čoln je zadel ob steber pri železnem mostu; četovodja je izginil v valovih, še do danes ga niso našli. Drugega vojaka prostaka, ki se je nahajal v istem čolnu, so rešili.

— **Uboj v Brezjem pri Krškem.** Dne 12. m. m. je pilo v Brezjem pri Antonu Tomažinu, ki toči vino pod vejico, več ljudi, med njimi tudi Alojzij Opalk iz Zabukovja št. 7 in France Duh ml. iz Zabukovja št. 35. Medtem pride okoli desetih zvečer mimo hiše Franceta Duba star. iz Raškega vrha št. 30, vulgo Rebersčaka, Martin Zupančič iz Raškega vrha št. 37 ter je parkrat zavrisnil. To pa ni bilo vseč Francetu Duhu star., vulgo Rebersčaku, ki je staval radi tega Zupančiča na odgovor, nakar je prišlo med njima do prepira in rabuke. Zupančič se je umikal pred Rebersčakom, ki je šilil za njim z velikim kuhinjskim nožem. Ko so slišali Tomažinovi gostje prepir, sta se podala France Duh ml. in Lojze Opalk na lice mesta, vendar sta se popreje oborožila, in sicer Opalk s kolom, Duh pa z ročico. Ko sta videla, da šilil Duh star. (Rebersčak) z nožem v roki za Zupančičem, ozir. ko je skočil Zupančič za Opalkov hrbet in je šel Duh star. z nožem nad Opalka, ga je udaril Opalk z ročico po glavi, da ga je pobil na tla. Le malo je še privzdignil Rebersčak glavo, nakar ga je udaril Duh ml. s kolom, Zupančič pa ga je brenil še z obuto nogo v glavo, nakar so pustili vsi trje Rebersčaka ležati in so odšli k Tomažinu pit. Kmalu vsi prišla k Tomažinu Rebersčakova žena Elizabeta vsa prestrašena in je povedala, da je nekdo ubil njenega moža. Preiskava bo dognala, kdo mu je prizadejal smrtni udarec.

Naročajte in širite naš list!

Zadnje vesti.

Ministrski svet. Dunaj, 4. maja. Včeraj popoldne je bil ministrski svet, ki je sklenil zahtevati, da sprejme državni zbor še v tekočem zasedanju sledeče zakone: 1) O davku na pivo; 2) o davku na alkohol; 3) o odkazu državnih sredstev deželam; 4) o preuredbi in kontroli deželnih financ. Vlada upa, da se odkažejo vsi 4 načrti še ta teden odseku 52 članov ter računa na glasovo nemških in poljskih strank. Zakonov, ki so v zvezi, vlada ne bo forsirala z ozirom na položaj na Ogrskem in pa zato, ker se Aehrentalu in Burianu zdajne zde nujni. Finančni minister bo za drugo polovico leta zahteval provizorij.

Državni zbor. Dunaj, 4. maja. Zbornica je včeraj končala specialno razpravo o zakonu za trgovske službenice. Sodrugi Forstner je govoril kot poročevalec manjšine. Glasovalo se bo danes.

Agrarne zgage. Dunaj, 3. maja. Včeraj so imeli nižjeavstrijski agrarci zbor, na katerem je znani Hohenblum hujskal proti trgovinski pogodbi z Rumunijo ter je predložil protestno resolucijo. Namestnik grof Kielmannsegg se je odstranil, trg. minister Braf je pa ostal in je polemiziral s Hohenblumom. Večina je sprejela Hohenblumovo resolucijo.

Zaradi velelzdajniškega procesa. Dunaj, 4. majnika. Profesor Masaryk je odložil za poznejši čas vložitev predloga zaradi zagrebskega procesa. V Zagrebu so včeraj zaprli «Pokretovega» sotrudnika Šlegla, ker je dal Masaryku podatke o procesu. Šlegl je bil poprej vojaški kaplan, pa je izstopil iz vojske in duhovništva.

Po mladoturški zmagi. Carigrad, 3. maja. Danes so izpraznili zadnji dve vojašnici, v katerih so bili nastanjeni najtrdovratnejši staroturški vojaki. Mladoturški vojaki so jih razorožili. Veliko staroturških vojakov je skritih po hišah. Listi pišejo, da se izdeluje po zasebnih hišah veliko bomb.

Ruski vojaki pred Tebrisom. London, 2. maja. Prodiranje ruskega generala Znarskega, ki je došel s svojim ekspedicijskim zborom že pred Tebris, katerega oblegajo šahove čete, je šaha silno potrlo. General Znarskij razpolaga s celim polkom in štirimi baterijami, ne vstevši kazakov. Perzijske oblasti so izkušale Znarskega pregovoriti, da se vrne, pa niso imele uspeha. Rusija in Anglija zahtevata od šaha, da neha oblegati Tebris, kjer so zbrane čete ustašev. Šaha je tudi odstavljenje Abd-ul Hamida zelo vznemirilo. Zato je sklenil zopet razglasiti ustavo, ki bo enaka prejšnji samo da se bo bolj ozirala na šariat.

Peterburg, 3. maja. Ruski vojaki so zasedli Tebris. Misli se, da bodo velevlasti protestirale.

Reakcionarni punt v Mali Aziji. Carigrad, 3. maja. Vsa Mala Azija se je uprla. Arabci v Yemenu se vnovič puntajo. Upor so zanetili Staroturki.

Carigrad, 3. maja. Dokazalo se je, da je Abd ul Hamid nameraval povzročiti po Kurdih velika klanja, da bi bili Rusija in Anglija izkrcali v Carigradu vojake in sultana rešili. Mladoturki so pa zato izvedeli po drugih velesilah in zasedli Carigrad prej, nego so nameravali.

Carigrad, 3. maja. V zbornici je bila debata o klanju Armencev v Adani. Armenski poslanci so zahtevali, da se stavi bivši vali pod obtožbo. Državni podtajnik je trdil, da so provocirali Armenci. Armenec Zorab je očital prejšnji vladi, da je sama povzročila nemire po agentih Abd ul Hamidovih. Zbornica je sklenila dovoliti 20.000 turških lir za žrtve masakrov in poslati pred Adano in Alepo eno bojno ladjo.

Sodrugi!

Kdor želi napredek naše stranke, ne sme nikdar pozabiti, da je časopisje najvažnejše orožje v našem boju. Vsak napredek našega časopisja je napredek naše stranke, vsak korak, ki ga more zaznamovati naše časopisje, nas približuje delavskim, socialno-demokratskim ciljem. Razširjajte torej neumorno «Rdeči Prapor», pridobivajte mu nove naročnike, zahtevajte ga po vseh javnih lokalih, v katere zahajate! Ako bo «Rdeči Prapor» krepak in velik, se poveča in utrdi Vaš vpliv na javnost. «Rdeči Prapor» je Vaš glas, skrbite torej, da se bo slišal v vedno širših krogih! Vse, kar storite za svoje glasilo, ste storili zase, za svoj napredek, za svojo korist. Agitator za strankino glasilo mora biti vrak posamezni sodrug!

Delavci! Volilci na Štajerskem!

Dne 7. t. m. ste poklicane, da izvolite s svojimi glasovi poslance za deželni zbor, prvič po novem zakonu, ki vam priznava v četrtem razredu vsaj pravice politične pravice. Samsi ste se morali borovati, da ste dosegli — ne enakopravnost, temveč le malo odplačilo na veliki dolg, ki ga imate terjati od dežele. Tudi novi volilni zakon je sestavljen tako, da naj bi vam kolikor mogoče oviral čisto delavsko zastopstvo v deželnem zboru. In nasprotniške stranke delajo res na vse kriplje, da bi vam ugrabile, kar vam gre. Živ krst se ne zmeni za delavsko ljudstvo, kadar potrebuje pravice; a kadar oni rabijo Vaše glasove, Vas znajo najti ter se vam prilizovati, kakor da bi bili vse žive dni bili Vaši srčni prijatelji.

Delavci!

Kaj so doslej storile klerikalne in liberalne in naropnjaške in vsakovrstne meščanske stranke za Vas? Podraževale so vam živila, vpeljavale so indirektno davke, deželne dohodke so rabile v prid bogatinom, za delavsko ljudstvo, bodisi industrialno ali

kmečko so pa izdelovale suženjske zakone.

Kadarkoli vam nakladajo nova bremena, kadar kujejo za Vas nove verige, so združeni Slovenci in Nemci, kristjani in brezverci in tudi sedaj imajo vsi skupaj en namen: Ugrabiti vam Vaše neodvisno zastopstvo.

Delavci! Mali kmetje!

Spomnite se, da se ne more služiti dvema gospodarjema! Stranke, ki so se vdinjale velikemu kapitalu, ne morejo zastopati interesov siromašnega ljudstva.

Edna stranka ubogih je socialna demokracija.

Edna stranka, ki se bojuje zoper kapitalizem, je socialna demokracija.

Edna stranka, ki je neodvisna od bogatinov, je socialna demokracija.

Proletarski volilci!

Ako hočete imeti v deželnem zboru poslance, ki bodo zastopali Vaše koristi, ki se bodo borovali za Vaše pravice zoper vse nasprotnike, ki se bodo možato postavili v bran zoper Vaše izkverličevalce, glasujte dne 7. maja odločno za socialno-demokratske kandidate, ki so:

v 4. volilnem okraju (spodnještajerska mesta in trgi):

Albert Horvatek,

vpokejeni učitelj v Mariboru;

v 9. volilnem okraju (Dravsko polje in Slovenske gorice):

Josip Kitek,

uradnik juž. žel. v Pragerskem;

v 10. volilnem okraju (Celje, Vranksko, Šostanj, Laško, Sevnica, Brežice i. t. d.):

Ignac Sitter,

rudarski tajnik in občinski obornik v Trbovljah.

Volilci!

Ne dajte se premotiti po kakršnikoli sladkih besedah, temveč glasujte složno za te kandidate, da zmaga delavsko ljudstvo!

Sodrugi!

Porabite kratke dni, ki so še do volitve! Agitirajte od moza do moza, od vasi do vasi!

Vsak zavodni sodrug mora biti te dni agitator!

Mislite na to, da je zmaga lahko odvisna od vsakega glasu!

Deželni odbor

Jugoslov. soc. dem. stranke.

Odločbe obrtnih sodišč.

Priobčuje dr. D.

XXVII. — Tožitelji navajajo, da so do 17. februarja 1907 delali pri tožencu kot domači delavci, in da je toženec podpisal minimalni mezdni tarif, sklenjen med društvom avstrijskih čevljarov tovarnarjev in društvom avstrijskih čevljarjev. Nasprotno temu tarifu jim je toženec pri 190 tucatih plačal premalo 40 h za tucat in pri 173 tucatih 64 h za tucat, tako da terjajo od njega še 186 K 76 h.

Tožitelj I. R. pripominja, da se je pri kontrolni komisiji pritožil, ker se toženec ni držal tarifa, in da je bila pritožba rešena ugodno za njega.

Toženec, kateri predloži mezdno tarifno pogodbo in zapisnik kontrolne komisije dne 12. aprila 1907, omenja, da je sicer svoje dni podpisal mezdni tarif, a da je z obema tožiteljema F. R. in L. S. sklenil separaten dogovor, ki ga tudi predloži. V tem dogovoru, ki sta ga podpisala, sta se izjavila pravnoveljavno, da nima za njiju dogovor, sklenjen med delodajalcem in društvom avstrijskih čevljarjev, resp. med društvom avstrijskih čevljarov tovarnarjev, nobene veljave in da za njiju ne obstoja in da torej na njegovi podlogi ne moreta niti onadva niti kdo drugi za njiju ničesar zahtevati. Tadvaj tožitelja tedaj ne moreta terjati mezdo po tarifni pogodbi. Tožitelj I. R. ni delal pri njem, on nima niti njegove delavske knjižice spravljen, niti ni plačeval zanjga doneskov v bolniško blagajno; delal je pri drugih tvrdkah.

Tožitelja F. R. in L. S. priznavata svoja podpisana na predloženem dogovoru in pravita le, da nista vedela, kaj podpisujeta. Tožitelj I. R. potrjuje, da toženec nima njegove delavske knjižice in da mu ni dajal nobenih doneskov za bolniško blagajno; hodil je pa iskat svoje domače delo k tožencu. Ta pa pravi, da se je delo jemalo le za oba druga tožitelja. O tarifu pravi toženec, da je že ugasnil, ker delavstvo se ni izpolnilo svoje dolžnosti, da bi se uveljavila mezdna konvencija, kajti vsaj 40 čevljarov tovarnarjev ni sprejelo tarifa. Iz zapisnika kontrolne komisije se ugotovi, da je bilo tožencu ukazano, pritožniku v smislu mezdne tarifa doplačati, kar je zahteval.

Tožba je bila odbita.
Razlogi: Kakor sledi iz predstoječega dejanskega stanu, izvajajo tožitelji tožbeno zahtevo iz minimalne mezdne pogodbe, sklenjene med društvom avstrijskih čevljarov in društvom avstrijskih čevljarjev. To pogodbo je toženi odobril. Med tožencem in tožiteljima I. R. ter L. S. pa je bila sklenjena posebna pogodba v tem smislu, da ne morata ničesar terjati na podlagi imenovane tarifne pogodbe. Ta posebna pogodba, zadošča sama, da se označuje zahtevo tožbe glede obeh imenovanih tožiteljev kot neosnovano. Njena trditev, da nista vedela, kaj podpisujeta, se ni mogla upoštevati, ker je bila njihova stvar, da sta poizvedela za vsebino, predno sta podpisala; s podpisom sta izrazila, da se strinjata z vsebino pogodbe. (§ 294 c. pr. r.)

Glede tožitelja I. R. se sodišče na podlagi obojestranskih navedb ni moglo prepričati, da je bil pri tožencu v delavskem razmerju. Okoliščine, da ni izročil svoje delavske knjižice tožencu in da tožencu tudi ni dajal nobenih prispevkov za bolniško blagajno, govoriyo zato, da ta delavec ni bil na delu pri tožencu. Samo iz okoliščine, da je tožitelj jemal od toženca delo na dom, se ni moglo sklepati na delavsko razmerje, ker sta tudi oba druga tožitelja jemala delo na dom. Ker tedaj ta tožitelj ni po naročilu toženca izvrševal dela, ne more zahtevati mezde. (§ 1142 o. d. z.)

Tožitelji so proti ti sodbi vložili priziv, ki pa je bil pri c. kr. deželni sodnji na Dunaju kot prizivni sodnji s sodbo z dne 26. junija 1907, Cg VI 453/7 zavržen.

Razlogi: V nasprotju z obrtnim sodiščem je sodni dvor prišel do prepričanja, da nista le F. R. in L. S. v delavskem razmerju napram tožencu, temveč tudi I. R.

Kajti četudi poslednji ni svoje delavske knjižice izročil tožencu, kar bi pač pomenjalo, da ne obstoja pogodbeno razmerje, je vendarle tožencem priznal, da se ni samo prvotno v oktobru 1905 pogajal z I. R. — v čigar stanovanju se je delo izvrševalo — marveč tudi pozneje, ko je šlo za vzprejema S-a; da se je z bratoma R. pogajal povodom mezdne gibanja o božiču 1905, in končno, da je mezdo ponovno izplačeval na roki M. L., ljubice I. R-a.

Iz tega izhaja, da so trije tožitelji skupaj tvorili delavsko skupino, ki je skupno prevzemala vprašalna čevljarstva dela, in po pravnem položaju se ne sme razmotrivati razmerje vsakega teh treh delavcev samo zase; vsak izmed njih je postopal v imenu cele skupine, ako se je sam pogajal z obtožencem.

Vkljub temu pa je morala zahteva tožbe biti zavržena iz naslednjih razlogov. Glede vprašanja, če morejo tožitelji zahtevati vtrjevano višjo mezdo, se mora najprej razmotrivati o pravnem učinku kolektivne pogodbe, kateri je tožencem priznana pristopil.

Razpravljanje o vprašanju, če postane kolektivna pogodba sele tedaj veljavna, ako ga je odobrila vsaj večina delodajalcev, in ako je pristopila večina ali ne, ni odločilno za razsodbo.

Avstrijsko obrtno pravo stoji na temelju proste delavske pogodbe. (§ 72. obrt. r.)

... Ako se tožencem ni držal tarifa, se mu je moglo le očitati, da je kršil pogodbo napram celotnemu pomočništvu, ne pa napram posameznemu, pri njem zaposlenemu pomočniku.

Merodajni ostajajo torej le dogovori, sklenjeni med tožencem in tožitelji...

Dopisi.

Idrija. Letošnja proslava prvega majnika je bila nad vse imponantna. Delo v rudnikih je v celem obsegu počivalo. Tudi pri posameznih privatnih podjetnikih se ni delalo. Mesto je imelo praznično lice. Rdeče — tupatam tudi slovenske zastave — ki so plapolale raz strehe, so pričale, da se vrši v Idriji veliko slavlje. — Na predvečer 1. majnika so bila domovanja proletarcev zelo lepo razsvetljena. Napisi: «Proletarci vseh dežel, združite se!» «Bratje — 1. maj je naš praznik!» i. t. d. so bili krasno osvetljeni. Na gričih so se bajno svetili v sto in sto lučih transparenti s primernimi napisi... Delavska godba pa je igrala na velikem trgu veselo komade v proslavo našega praznika... Ploha, ki se je po deveti uri vlila, je skočila predmajske slavlje. V prostorih podružnice rudarjev je pa predaval sodr. Anton Kristan o razvoju delavskih organizacij z ozirom na majske slavlje in njegov vpliv na delavske organizacije. Drugo jutro — 1. majnika — je ob peti uri na velikem trgu mrgolelo ljudstvo. Godba je zasvirala — rudarska organizacija je razvila svojo krasno rdečo zastavo, ki je v lepem jutru mogočno vsplapolala nad mnogobrojno množico in — izprevod

se je začel pomikati po mestu... Vsi udeleženci z lepimi majskeimi znaki — dve zastavi skupaj speti, na eni strani podoba Karla Marksa, na drugi strani rdečo zastavo z napisom: «Z združenimi močmi» — veselje na obrazu, ponos, da se začinja z lepim jutrom naš proletarski dan! — Ob 9. uri je bil shod v prostorni dvorani pri Črnem orlu. 1000 udeležencev shoda — če ne več — poslušalo je z radostnimi utripanjem svojih proletarskih src veličastno himno, ki jo je zapel delavski pevski odsek... Bučalo je po dvorani: «Ze zadnja bitva vsplala, hola hoj, le naprej — Internacionala bo ljudski rod odslej...» Sodrug Anton Kristan iz Ljubljane pa je nato govoril o prvem maju in njegovem pomenu specielno glede na politični položaj v Avstro-Ogrski. Burno ploskanje je sledilo lepemu izvajanju govornika. — Ob eni uri popoldne se je zbrala pred društvenimi prostori nepregledna množica, ki se je zopet vzvrstila v spored in odkorakala z kolesarji, ki so imeli bajno-okrašena kolesa, in z godbo na čelu — pod razvito zastavo — na «Zemljo», kjer se je ob dveh začela ljudska veselica. Mal dežek je tupatam motil slavnostno razpoloženje. Ob 7. zvečer je bila veselica končana. Vsi so bili veseli, ko so se vračali domov, češ, lep praznik je naš delavski praznik, naš Prvi Maj.

10 zapovedi za zdravje

lično tiskane, vposlje poštne prosto in zastonj lekarnar 24-19

Trnkóczy v Ljubljani.

Dobijo se tudi osebno v njegovi lekarni.

Modni salon M. Sedej-Strnad Ljubljana

Prešernove ulice št. 3 (v palači „Mestne hranilnice“)

priloga cenjenim damam svojo bogato zalogo klobukov najnovejših fason in najfinejšega okusa.

BLUZE

v težki svili, volni in drugim modnim blagu, v krasnih modelih, najnovejša modna krila, kostume, dežne plašče, otroške oblekoe, krstno opravo, prepdasnike, vsevrstno perilo in druga oblačila. Najfinejše otroške kaploe, klobučke, plaščke, parliške modroe, nočavlice, rokavlice, joploe in druge pletenine. — Fine zavratnice, naramnice, ovratnice, srajoe in drugo perilo za gospode priloga največja narodna konfekolja

M. Kristofič-Bučar

Stari trg 28 Ljubljana Stari trg 28

Zunanja naročila se izvršujejo takoj in ceno. Cene radi male režije brez konkurence. 52-24

Največja zaloga, najboljša in najcenejša trvdka za naročevanje ozir. nakupovanje!

Čoplov za pleskarje, sobne slikarje, zidarje, mizarje.

Lakov, pristnih angleških za vozove.

Emajlne prevlake, pristne, v posodicah po 1/2, 1/4, 1/8 in 1 kg. 104-41

Jantarjeve glazure za pode. Edino trpežno in najlepše mazilo za trde in mehke pode.

Voščila, šteditlnoga, brezbarvna in barvastega za pode; najcenejše in najboljše.

Rapidola, pripravnega za vsakovrstne prevlake.

Brunollna za barvanje naravnega lesa in pohištva.

Olje in mazilo za stroje, olje proti prahu.

Ustanovljeno 1. 1832.

Adolf Hauptmann v Ljubljani

Ustanovljeno 1. 1832.

I. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah „Rdeči Prapor“!

Za veselice

in druge prireditve korijandoli, šaljive predmete za bazar, lampione, za šaljivo pošto izredno cene in lepe razglodnice, serpentine i. t. d. priporoča

Ivan Vrečko 52-5

Ljubljana, Sv. Petra cesta 31.

Trgovina s papirjem.

Telefon št. 177

52-41

L. Tomažič

zaloga piva

v Spodnji Šiški pri Ljubljani.

Gosp. gostilničarjem in p. n. slavnemu občinstvu priporočam

zagrebaško in : češko pivo :

Putniki v Ameriko kateri želijo dobro, po ceni in za nesljivo potovati naj se obrnejo na **Simona Hmeletka** v Ljubljani Kolobovarske ulice 28. Kakec stna Pijavica daje se v Ljubljani

Prva domača slov. pivovarna G. Auerjevih dedičev

v Ljubljani, Wolfove ulice št. 12

pod novim strokovnim vodstvom priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje novo varjeno, priznano izborno pivo v sodcih in steklenicah.

Ustanovljeno leta 1855.

Številka telefona 210.

Ustanovljeno leta 1855.

10-5